

Richteren Relevant

Avond 6
Jefta en de Ammonieten

1

Check-in

*Wat heb je meegebracht?
Wat houdt je bezig?
Hoe voel je je?*

Pak een kaartje waarbij er direct iets in je opkomt
en waarmee je een match hebt

2

3

Inhoud van vanavond

- Terugblik
- Onderwerp van vanavond
- Lezen: Richteren 11
- Toelichting en toepassing
- Bespreken en bidden
- Afsluiting

4

Terugblik

1. Onze Richteren-tijd: de strijd leren...
2. ... tegen het wereldse (Othniël en Mesopotamië)
3. ... tegen het vlees (Ehud en Moab)
4. ... tegen de handelsgeest (Deborah/Barak en Kanaän)
5. ... tegen hiërarchie en onderlinge twist (Gideon en Midian)
→ zie de powerpoint voor het gedeelte NT

5

Vanavond

Jefta en de Ammonieten
De strijd tegen het rationalisme

Richteren 11

6

Wat we overslaan

Richteren 8

Gideon achtervolgt de vijand (discussie met Efraim)
Gideon vervalt in afgoderij (hogepriesterschap)

Richteren 9

De machtsgreep van Abimelech, de gelijkenis van Jotham

Richteren 10

Tola en Jair, Filistijnen & Ammonieten onderdrukken Israël

7

Lezen

Hoofdstuk 11 verzen
1-16, 21-23, 27-40

8

In het kort

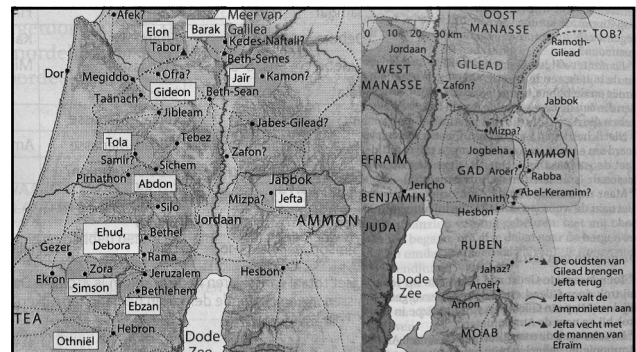
Ammonieten

Een vijand die met eigen, logische redenen komt om aanspraak te maken op het rechtmatig bezitten van het Beloofde Land

Jefta

De bevrijder die strijdvaardig is, de waarheid van Gods Woord gebruikt tegen de vijand en door de kracht van de Geest de overwinning behaalt

9

10

Ammonieten (1/5)

Naam en afkomst

Zoon van Lot, broer van Moab (Genesis 19)

Ben-Ammi = "Zoon van mijn volk" → Sodom?

Ammon = "Stammen" of "Zelfstandig"

11

Ammonieten (2/5)

Verhouding met Israël

Gebod: niet de strijd aangaan met Ammonieten (Deuteronomium 2)

Gebod: Ammon mag niet in Israël toetreden (Deuteronomium 23)

Herhaaldelijk vijandschap in Richteren

Tijd van de koningen → de val en afgoderij van Salomo

12

Ammonieten (3/5)

Karakter
 Ezechiël 21:28-32
 "...terwijl men voor u een vals visioen zag, terwijl men u leugen voorspelde..."
 Ezechiël 25:1-7
 "Omdat u "Haha!" gezegd hebt over Mijn heiligdom toen het ontheilgd werd..."
 "...en u in al uw leedvermaak zich van harte verblijdde over het land van Israël..."

13

Ammonieten (4/5)

Jeremia 49:1-6
 "...afvallige dochter, die vertrouwt op haar schatten en zegt: Wie zou er tegen mij opkomen?"

Tactiek en uitwerking
 Het land wordt geroofd (11:23) op basis van een leugen Israël zit in het nauw (10:9)
 → Juda, Benjamin en Efraim worden genoemd

14

Ammonieten (5/5)

Samengevat
 Verwant met het vlees, verkeerde cultuur
 Verstandsgodsdienst, rationalisme, valse redeneringen
 Slecht karakter (leugen, spot, leedvermaak, zelfingenomen)
 Maakt aanspraak op het rechtmatige Beloofde Land
 Berooft van aanbidding, kracht en vruchtbaarheid

*Hebben wij ook last van (of zijn we zelf) Ammonieten?
 In welke gevallen zetten wij onze bevrijder ook buitenspel?*

15

Mizpa

"Wachtoren" → tegen eigenzinnigheid en bedrog?

Het verbond met Laban
 "Laat de Heere de wacht houden tussen mij en jou, als wij voor elkaar verborgen zijn" (Genesis 31)

Saul tot koning gekozen
 "Samuel riep het volk samen bij de HEERE, in Mizpa" (1 Samuel 10)

16

Onze inbreng in de strijd

Richter	Vijand	Rol voor volk/leger
Othniël	De wereld	Nee
Ehud	Het vlees	Na overwinning de vijand verdrijven
Deborah Barak	De handelsgeest	Optrekken met Hem, strijd leveren Zien op Zijn heerlijkheid Na overwinning de vijand uitschakelen
Gideon	Hiërarchie/twist	Vorming, schifting Jezelf afleggen, ruimte aan de Geest geven Na overwinning de vijand verdrijven
Jefta	Valse redenering	Nee

17

Jefta (1/3)

Naam en afkomst		
Jefta	=	Hij die opent God opent Hetgeen dat God vrijzet
Manasse	=	(Moeite) Vergeten
Gilead	=	Harde rots, Steen-/Bergachtig gebied Steenhoop der getuigenis (Jakob)
Tob	=	Goed

18

Jefta (2/3)**Karakter**

Strijdbare held en leider

Relatie met God

Kent het Woord van God (vergelijking Reformatie?)

Komt voor zichzelf op, bereid om te doen wat nodig is

De gelofte...

19

Jefta (3/3)**Beeld van Jezus**

Schandelijke afkomst

Verbannen door Zijn broers

Minderheden voegen Zich bij Hem

Later als Leidsman erkend

De Geest van de HEERE kwam op Hem

Weerlegt de tegenstander met Gods Woord

20

De dochter van Jefta (1/4)**Is Jefta's gelofte iets goeds of niet?**

- Niet onbijbels:
 - principe van de tienden
 - de wijding van personen (Simson, Samuel)
- Onnodig:
 - voorwaardelijkheid (Jakob), eigen kracht
 - ondoordachte gelofte

"De Geest van de Heere kwam op Jefta"..?"

21

De dochter van Jefta (2/4)**Op welke wijze is de gelofte voltrokken?**

→ Ze is gedood als offer

- De gelofte zegt "brandoffer" en dit is voltrokken
- "Laat mij nog twee maanden huilen..."
- "wat" er naar buiten komt of "wie"?
- type van God en Jezus (Abraham en Isaak)

22

De dochter van Jefta (3/4)**Op welke wijze is de gelofte voltrokken?**

→ Ze is niet gedood als offer, maar toegewijd

- Jefta past zijn gelofte aan op verzoek van zijn dochter
- "Laat mij éérs^t nog twee maanden vrij, daarna..."
- "Voor de Heere en als brandoffer", of "of als brandoffer"?
- Jefta als beeld van Jezus: spijsoffer zonder honing

23

De dochter van Jefta (4/4)**Twee laatste overwegingen**

- "praten" of "bewenen, rouwklagen, herdenken"?
- "Ik kan er niet op terugkomen"
Een zondige gelofte kon ongedaan worden gemaakt
- Een gelofte moest volledig en direct worden uitgevoerd

→ Oordeelt u zelf ☺

24

Een apart verschijnsel

Richters beïnvloed door hun vijanden?

Gideon strijdt tegen twist/hiërarchie die zegen wegroven
Hij grijpt naar een hoge functie en brengt Abimelech voort

Jefta strijdt tegen valse redeneringen die bezit afnemen
Hij legt een ondoordachte gelofte af en verliest zijn dochter

Meer voorbeelden? Simson?

25

Nieuwe Testament

Gods Woord

Waar en betrouwbaar, onderwijst en weerlegt
Een wapen in ons hand, geeft vrijheid
Wijsheid die boven ons verstand gaat

De vijand

Leugen en bedrog, valse leringen
Bedient zich van het menselijk verstand
Wint gebied als hij de kans krijgt

26

Bespreken en bidden

*Hoe berooft Ammon ons van de zegen van God?
Heb jij hier ervaring mee? Wat gebeurde er?
Herken je deze vijand ook binnen de kerk?
Hoe goed ken jij het Woord van God?*

Vraag de Heilige Geest waarin Hij ons...

- ... liefdevol en genadig terecht wil wijzen
- ... krachtig en vreugdevol wil bemoedigen
- ... tot anderen wil laten spreken

27

28

Afsluiting

- **Check - out** Wat neem je mee?
- **Gebed** Vanuit Spreuken 3
- **Volgende keer**
- **Bijbeltekst voor onderweg**

29

Wat we overslaan

Richteren 12

Opstand van Efraïm tegen Jefta
De richters Abzan, Elon en Abdon

30

Volgende keer

Simson en de Filistijnen

De strijd tegen uiterlijke godsdienstigheid

Richteren 13 t/m 16

31

2 Timotheüs 3:16

**Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om
daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en
op te voeden in de rechtvaardigheid**

32

De gelofte van Jeftha

Een aantal overwegingen m.b.t. twee punten:

- **De gelofte: Is de gelofte iets goeds of niet?**
- **De voltrekking: Op welke wijze is deze gelofte voltrokken?**

De gelofte

Argumenten voor

Een gelofte is niet onbijbels. Ik geef, opdat u geve. Principe van het tiende offer. Ook Hannah zegt: als U mij een zoon geeft, zal ik hem aan U wijden. God verhoort dit en zegent het uitermate rijk. Je legt iets af aan God, om te laten zien hoeveel het je waard is, en je vraagt om Zijn zegen (in dit geval de overwinning).

Er staat ook dat de Geest van de Heer op Jeftha kwam en een vers later doet hij de gelofte. Zou hij dit dan niet onder de leiding van de Geest doen?

Argumenten tegen

Het is onnodig, net als Jakobs gelofte in Genesis 28. “Als U... dán zal ik...”. Voorwaardelijk. Niet vertrouwend op Zijn belofte of voorziening, denken dat je er zelf iets aan toe te voegen hebt. Je hart is dan niet open om in vertrouwen te ontvangen. Je wil op eigen kracht iets bewerken. Het lijkt op chantage of onderhandeling, alsof God gunstig gestemd moet worden zoals een afgod.

Dat de Geest van God op Jeftha kwam, zegt iets over dat Hij optrok in Zijn kracht, het zegt niks over de gelofte. Dit is weer Jeftha zelf die spreekt. Net als Gideon bekleed werd met de Geest en een vers later een bemoediging nodig heeft met het teken van de wollen vacht. Bovendien lijkt het erop dat deze gelofte ondoordacht is, iets waar God een hekel aan heeft. Jeftha had de gevolgen kunnen voorzien.

De voltrekking

Argumenten dat de dochter wel gedood is

Sommige uitleggers zeggen simpelweg: Jeftha heeft een gelofte gedaan om haar als brandoffer te brengen, en daarna staat er dat hij zijn gelofte voltrok. Dus ja, ze is gedood. De dochter zegt “laat mij twee maanden begaan om af te dalen naar de bergen om te huilen dat ik maagd zal blijven”. Dit zou dan betekenen dat ze nog twee maanden als maagd leeft, waarna de gelofte voltrokken wordt en zij dus geofferd wordt.

De vertaling van “dat wat naar buiten komt” kun je ook vertalen met “wie er naar buiten komt”. Dit zou erop kunnen wijzen dat Jeftha zich ervan bewust was dat het een mens zou kunnen zijn in plaats van een dier, of zelfs dat hij al van plan was om een mens te offeren. Hij schrikt er alleen van dat het zijn eigen dochter is. Mensenoffers waren niet ongebruikelijk bij volken om hen heen, ook bij de Ammonieten. Voor Israël was dit uit den boze, het was een gruwel voor God. Dit zou wel betekenen dat Jeftha deze gelofte tegen Gods wil in doet. Dit werpt de vraag of/waarom God op basis hiervan de overwinning geeft. Of geeft God in Zijn soevereiniteit sowieso de overwinning, ondanks Jeftha's fout?

In deze visie zijn Jeftha en zijn dochter een type van God en Jezus, omdat Jeftha zijn eniggeboren kind offert, net als God, en de dochter vrijwillig en gehoorzaam haar lot ondergaat, net als Jezus. Denk ook aan Abraham en Isaak.

Argumenten dat de dochter niet gedood is

Andere uitleggers zeggen: Jefta heeft zijn dochter niet gedood, maar haar wel voor de rest van haar leven als maagd heeft laten leven, toegewijd aan de Heer. Jefta had haar volgens de gelofte moeten offeren, maar hij heeft de gelofte aanpast en toen voltrokken. Het verzoek van de dochter kun je ook lezen als (vrij vertaald) “laat mij éérfst nog twee maanden in vrijheid begaan, en voltrek daarna de gelofte dat ik voor altijd maagd zal blijven”. Men zou kunnen zeggen dat dit niet goed is. Men kan ook redeneren dat de aangepaste gelofte ook tot hetzelfde doel komt. Op deze manier was Jefta zijn dochter ook kwijt. Bovendien bracht het een einde aan zijn geslachtslijn, geen leven.

Een andere verklaring dat Jefta haar niet gedood heeft, is dat de gelofte van Jefta in onze bijbels niet goed vertaald is. Er staat “het zal voor de Heere zijn en ik zal het als brandoffer offeren”. Het woordje “en” moet vertaald worden met “of” als er een opsomming bedoeld wordt. In dit geval moet vertaald worden: “het zal (of) voor de Heere (toegewijd) zijn, of (als het een dier is) zal ik het als brandoffer offeren”. Jefta zou dus al rekening houden met de mogelijkheid dat er een mens naar buiten kwam. Waarschijnlijk dacht hij dan aan een bediende of slaaf die hij zou afstaan om bijvoorbeeld bij de tabernakel te dienen. Een mensenoffer is in dit geval nooit aan de orde geweest. De gelofte is dan, zij het in een vorm die naar de wens van zijn dochter was, inderdaad voltrokken als toewijding en niet als offer. Dit zou er ook weer voor kunnen pleiten dat deze gelofte niet iets slechts was.

Dato Steenhuis zegt: Jefta is hierin een beeld van Jezus, het spijsoffer waar geen honing in mocht: het leven van Jezus waar niets zoets aan was, alles heeft hij afgelegd. Hij heeft zijn familiebanden of aangename gevoelens niet liefgehad boven de Heer.

Een aantal laatste opmerkingen om mee te nemen

De vertaling van het woordje “praten” dekt niet de lading van het Hebreeuwse woord. Het betekent zoiets als gedenken, bewenen, rouwklagen, eren. Dit wijst eerder op een soort herdenking dan dat er nog met haar gepraat kon worden. Zo’n herdenking zou kunnen wijzen op de dood van de dochter, maar dat hoeft niet.

Jefta zegt: “Ik kan er niet op terugkomen”, maar de wet voorzag erin dat als een gelofte zou eindigen in een zonde, deze niet bindend zou zijn. Op een zondige gelofte kon een Israëliet dus wel terugkomen. Als Jefta zijn dochter ondanks deze bepaling toch geofferd heeft, betekent dat dat hij deze bepalingen van God misschien niet kende (hoewel hij thuis was in Gods Woord, bewijzen eerdere verzen) of dat hij er bewust niet op teruggekomen is. In het geval dat Jefta wel een offer bedoelde in zijn gelofte, maar zijn dochter toch niet geofferd heeft, betekent dat dat hij op eigen initiatief zijn gelofte aanpaste, maar het klopt wel dat hij de gelofte dan niet kon terugnemen. Ook als Jefta nooit een mensenoffer in gedachte heeft gehad, heeft hij met recht gezegd dat hij er niet op kon terugkomen, want dan is er nooit zonde in het spel geweest.

Verder zegt Gods wet dat een gelofte volledig en direct ingelost moest worden. Deze bepaling schendt Jefta in alle gevallen.

Heeft Jefta zijn dochter nu wel geofferd of niet? En geofferd of niet, waar was deze gelofte überhaupt goed voor? Oordeelt u zelf 😊